

Internasjonalt landbruk

MANDAG FORSKNING & UTDANNING * TIRSDAG EU * ONSDAG INTERNASJONALT LANDBRUK * TORSDAG NÆRINGSLIV * FREDAG MAT * LØRDAG NYSKAPNING

* MELKEKVOTER

Melkeprisen i EU i f

Rettferdig melk: Die faire Milch er et eget program i regi av European Milk Board. Bonden forplikter seg til å oppfylle visse standarder for miljø og dyrevelferd og får samtidig garantert en rettferdig

Melkeprisen er i fritt fall i EU. Den vil synke enda mer når melkekvotene oppheves 1. april. European Milkboard (EMB) slår alarm.

– Vi har alt en krise som vil bli mye verre. For mange melkebønder går det på stumpene, sier Romuald Schaber til Nationen. Han er president i EMB, paraply for melkebondeorganisasjoner fra 14 EU-land. EMB krever at melkeproduksjonen senkes umiddelbart for å tilpasses etterspørselen. Men det motsatte skjer i EU. Store bruk og meierikonserner gir gass foran frislippet, tøy grensene og posisjonerer seg for mer eksport til verdensmarkedet. Overproduksjon kombinert med

fallende etterspørsel i EU og russisk blokade har ført til dramatisk prisfall og dumpingpriser. Prisen til bonden er ned mot 25 cent, mens produksjonskostnadene er over 40 cent.

– Norge har et bra system for melkebønder. Det ville være klokt av EU å lære av dere, sier Schaber.

Aksjoner i flere land

I Storbritannia får bondene ned mot 23 cent for melka. Billig import presser prisen ned. Det er nå færre enn 10.000 britiske mel-

kebønder. Ifølge den tyske bondeavisa Bauernstimme gir fire britiske melkebønder opp hver uke. Andre kjemper i Farmers for Action, demonstrerer foran butikker og blokkerer veien til meieriene med traktorer.

Den tyske avdelingen av European Milk Board – BDM – dumpet nylig et berg av melkepulver foran dørene til melkeindustriens forbund Milchindustriverband.

– Krisa er en følge av liberaliseringen av melkemarkedet, sier Schaber. Han er selv tysk melkebonde og redd enda flere bruk blir lagt ned.

– Mange klarer ikke å betale regningene sine, sier han.

Store aktører i tysk melkeproduksjon væpner seg derimot for fri flyt og nye markeder utenfor

Kari Gåsvatn

kari.gasvatn@nationen.no

I BERLIN

EU, med støtte fra det tyske bondelaget DBV.

– Tyske melkeprodukter har et veldig godt rykte på verdensmarkedet, sier visepresident Udo Folgart i DBV ifølge en pressemelding. – Kvoter har ikke vært et velegnet instrument til å stabilisere melkemarkedet, sier han.

Danmark ekstra utsatt

– Danmark er ekstra utsatt når kvotene blir borte fordi bondene er forgjeldet. Vi går ut i kaos. Også bankene vil få problemer, sier Kjartan Poulsen til Nationen. Han er formann for Danske Mælkeproducers, som er med i European Milk Board. Poulsensitter også i styret i EMB.

Selv har han sammen med to naboer et bruk med 900 kyr og tror han vil greie seg fordi han får et ekstra tilskudd som økologisk produsent.

– 90 prosent av danske melkebønder taper penger. De eneste som tjener, er mellomledet. Å avskaffe kvotene er et eksperiment uten sidestykke. Bønder og forbrukere rammes. Heller ikke de store kan produsere enda billigere enn de gjør i dag. Det blir konkurser, tvangs-

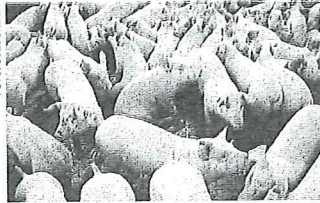
Dyrere jord i Tyskland

MATJORD. Prisen på jord stiger i Tyskland. Fra år 2000 og fram til 2013 har økningen vært på 80 prosent, ifølge en oversikt fra DIW, tysk institutt for økonomisk forskning.

Bare halvparten av area-

let benyttes til landbruksproduksjon. Omlag 80 hektar (800 mål) går daglig ut av produksjon. I 1999 var gjennomsnittsbruket på 40 hektar (400 mål). I 2010 hadde brukene vokst til 56 hektar.

FOTO: COLOURBOX

Svinebaron stanses

DYREVELFERD. Tyske myndigheter setter nå foten ned for en av Europas største og mest omstridte svineprodusenter. Nederlenderen Adriaan Straathof omtales som Europas svinebaron og har produksjoner i flere land.

Straathof anklages for brudd på reglene om dyrevelferd og for fusk ved bygging av produksjonslokaler. Han har produksjoner i flere land. I Tyskland har han 50.000 purker fordelt på flere produksjonssteder.

Kjartan Poulsen
Vnstand / Comité directeur /

is. Kjartan Poulsen, leder for Danske Mælkeprodusenter (innfelt).

FOTO: HILDE LYSSEN HAVRO

salg og selvmord, advarer Poulsen.

Foreslår styringssystem

European Milk Board har lansert et nytt system for mengdebegrensning. Et overvåkingsprogram skal følge det europeiske melkemarkedet. Når prisen kommer under et visst nivå, skal det gripes inn.

– Enkelt forklart skal de som

fortsetter å produsere for mye, betale inn penger. De som produserer mindre og avlaster markedet, skal få utbetalt ekstra penger, forklarer Schaber.

Forslaget fikk støtte i EU-parlamentet, men ble blokkert i ministerrådet av store land som støtter en liberalistisk politikk.

Lars Petter Bartnes, leder i Norges Bondelag, synes det er interessant at europeiske melke-

bønder er på jakt etter bedre styringssystemer og ser mot Norge.

– Slikt er verdt å merke seg i en tid da mange vil overlate mer til markedskreftene. Matproduksjon trenger politiske rammer, sier Bartnes til Nationen.

Det hvite gull

Investorer posisjonerer seg på det europeiske melkemarkedet. På verdensmarkedet omtales melk som det hvite gull.

Sieta van Keimpema, vise-president i European Milk Board, er melkebonde i Nederland. Hun forteller at investorer kjøper opp bruk i hennes hjemland.

– Bøndene må begynne som forpaktere på den jorda de tidligere eide, sier van Keimpema til Nationen.

BRA SYSTEM

«Det ville være klokt av EU å lære av Norge.»

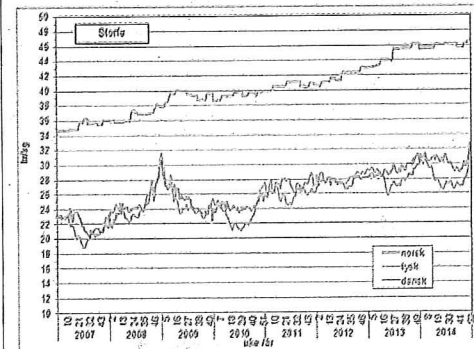
ROMUALD SCHABER
PRESIDENT I EUROPEAN MILK BOARD

RÅVAREBØRS

Utvikling i norske og internasjonale matpriser

Prisutvikling på storfe

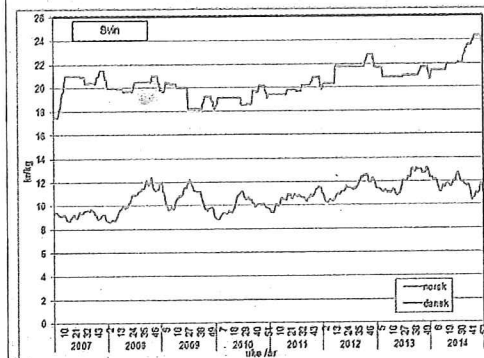

Danske priser på storfekjøtt gikk både opp og ned i desember.

Tyske priser på storfe fortsatte oppover i desember. Pris-

stigningen i Tyskland skyldes et lavt tilbud av unge okser sammen med høy etterspørsel. Dette har gitt økte priser på høye kvaliteter, mens prisene på kviger har stått i ro.

Prisutvikling på svin

Danske svinepriser gikk litt opp i starten av desember, for så å gå ned igjen frem mot nyttår.

Prisnivået på svin er for tiden presset lavt i EU. Også i USA er prisene på svin lave, og er på sitt laveste på to år. Det lave prisnivået skyldes større slakting og høyere slaktevekter,

etter at flere besetninger har blitt friskmeldt fra svinediaréviruset PED.

Ved sammenligning av priser mellom ulike europeiske land, bør man være oppmerksom på forskjeller med hensyn til sammensetning av dyr, former for nasjonal støtte og grad av avregning etter kvalifiseringsskalaen.

Statens landbruksforvaltning (SLF) har en rolle som rådgiver for Landbruks- og matdepartementet, og følger utviklingen i det internasjonale markedet for landbruksvarer tett. Nationen publiserer denne prisinformasjonen og analysene tilknyttet utviklingen i samarbeid med SLF.